

Tobakspolitiken ska skydda barnen

med Barnkonventionen och Tobakskonventionen som grund

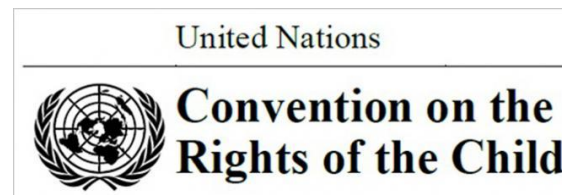
Margareta Pantzar, 15/9 2017

Barnets Rätt i Tobaksfrågan

- **Barnkonventionen**

- Erkänner barnets rätt att åtnjuta bästa uppnåeliga hälsa
- Kräver en bedömning och en utvärdering av konsekvenserna av olika åtgärder

- **Tobakskonventionen**

- Mål: "att skydda nuvarande och framtida generationer från tobak" med särskild fokus på barn och kvinnor
- Har i förordet en tydlig hänvisning till Barnkonventionen
- Består av alla evidensbaserade metoder som behövs för att minska/stoppa tobaksbruket

Mycket arbete återstår i Sverige

- Många barn använder tobak
- Tobaken marknadsförs väldigt öppet
- Barn har alltför lätt att få tag på tobak
- Nio av tio börjar med tobak innan de fyllt 18 år
- Tobak är ofta inkörsporten till andra droger
- Barnens "arbetsplats" är inte fri från tobak

Tobakskonventionen

Visar tydligt att:

- Tobaksfrågan är en hälsopolitisk fråga
- Riktat ljus på tobaksindustrins taktik för att få tobaksanvändningen i världen att fortsätta

Lagstiftning och annan reglering är nödvändiga i folkhälsoarbetet

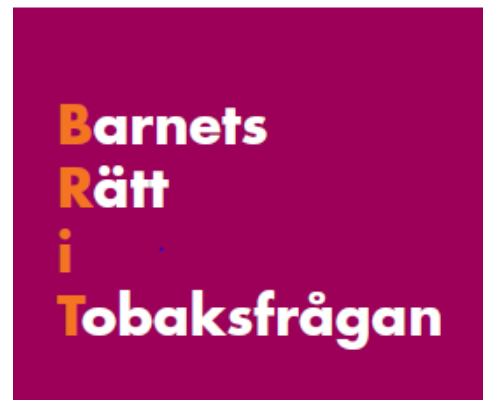

Artikel 5.3: Skydda folkhälsopolitiken från tobaksindustrins påverkan

Tobaksindustrin försöker med alla medel förhindra, försvaga och försena åtgärder som syftar till att reglera området. Valet står mellan folkhälsan och tobaksindustrins fortsatta möjligheter att tjäna miljarder på sina dödliga produkter.

Barnrättsperspektiv på Tobakskonventionens artikel 5.3

**Slutsats: Barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa
kräver att folkhälsopolitiken skyddas från
påverkan av tobaksindustrin!**

Artikel 8: Exponering av tobaksrök, barn är särskilt känsliga

- Alla ska ha rätt till 100 procent rökfritt i alla miljöer (Tobakskonventionen)
- Ingen skall ofrivilligt utsättas för rök i sin omgivning (Delmål 4 - Prop. 2002/3:35)
- Passiv rökning farligast för barn
  - Låg födelsevikt
  - Ökad risk för plötslig spädbarnsdöd
  - Ökad risk för infektioner i luftvägar och öron
  - Kan orsaka eller försämra astma
  - Påverkar utvecklingen av lungkapacitet

Barnrättsperspektiv på Tobakskonventionens artikel 8

- Barnets bästa ska alltid beaktas (BK art 3)
- Barnets rätt att utvecklas och rätt till bästa hälsa (BK art 6 och 24)

**Slutsats: Rätt till bästa möjliga uppnåeliga hälsa
förutsätter en rökfri miljö**

Artikel 12: Utbildning, information och allmän upplysning

- Rätt till information om alla aspekter av tobakens skadeverkningar där även tobaksindustrins arbetsmetoder ingår
- Barns rätt till information understryks särskilt
- Yrkesgrupper som arbetar med och möter barn ska vara välutbildade i tobaksfrågor

Barnrättsperspektiv på Tobakskonventionens artikel 12

Barn har rätt till information som främjar hälsa samt rätt till stöd för att praktiskt omsätta hälso-kunskapen (BK art 17, 24)

Slutsats: Barn har rätt till en god utbildning och information om tobak inklusive alla aspekter av tobaksindustrins arbetsmetoder

Artikel 13: Stopp för all marknadsföring

Barn utsätts tidigt för tobaksindustris marknadsföring.

Exempel är:

- Reklam på förpackningarna; krav: standardiserade, neutrala förpackningar
- Skyltning i butiker; krav: exponeringsförbud
- Rökning på film och TV
- Marknadsföring på internet

GET READY FOR PLAIN PACKAGING

World Health
Organization

31MAY:WORLDNOTOBACCO DAY #NoTobacco

Barnrättsperspektiv på Tobakskonventionens artikel 13

Att exponera sina varor i butiker
är den mest avgörande reklamen

- Forskning visar att tobaksreklam främst påverkar barn (Bk art 3, 17, 24 och 36)
- Tobaksreklam leder till ökat tobaksbruk bland barn och unga (Bk art 3)

Slutsats: Tobaksreklam är oförenlig med principen om barnets bästa

Artikel 14: Åtgärder för att främja tobaksavvänjning

- Utveckla och sprida evidensbaserade och väl tillgängliga program för att främja tobaksavvänjning för alla
- Artikeln understryker även att barn behöver anpassat tobaksavvänjningsstöd

Barnrättsperspektiv på artikel 14

- Barn har rätt till information och stöd för uppfyllelse av rätten till bästa uppnåeliga hälsa (BK art 24)
- Information och stöd ska vara anpassade till barnets mognad och särskilda behov (BK art 17)

Slutsats: Barn har rätt till tobaksavvänjning som är anpassat för dem

Artikel 16: Försäljning av tobak till barn och av barn

- Försäljning till minderåriga ska förhindras
- Tobaksvarorna ska inte vara direkt tillgängliga
- Tobaksautomater får inte locka till köp eller vara tillgängliga för minderåriga
- Förbjudet att tillverka och sälja godis och leksaker som liknar tobaksvaror
- Förbjudet att sälja cigaretter i små förpackningar eller dela ut tobak gratis
- Säljare av tobaksvaror ska vara 18 år eller äldre

Artikel 16: Hur ser det ut i Sverige?

Obevakade tobaksautomater

- I Sverige finns en åldersgräns för de som köper tobak (18 år) men inte för de som säljer
- Godis förekommer som ser ut som tobak
- Obevakade tobaksautomater finns på många ställen
- Från 1 maj 2016 förbud för paket med mindre än 20 cigaretter
- Gratis utdelning av tobak är inte tillåten men förekommer

Slutsats: Barn har rätt till bättre efterlevnad av åldersgränsen och skärpt lagstiftning behövs för återförsäljare m fl.

Tobacco Endgame - Rökfritt Sverige 2025

Ett opinionsbildningsprojekt för utfasningen av tobaksbruket i Sverige

Barnets rätt i tobaksfrågan är en viktig del i arbetet med att nå ett rökfritt samhälle 2025

TOBACCO RÖKFRITT
ENDGAME SVERIGE
2025